

Abstrakt

Práce se zabývá mezigeneračním předáváním příběhů politických vězňů 50. let. V teoretické části autorka zpracovává pojmy související se sociologií paměti jako kolektivní paměť, rodinná (potažmo rodová) paměť, komunikativní paměť, generace. Shrnuje také historický kontext politického věznění, Pražského jara a Sametové revoluce. Následně provádí kvalitativní analýzu pořázených rozhovorů vždy se dvěma následujícími generacemi potomků šesti politických vězňů. Analýza odhalila, že komunikační situaci významně spoluurčovaly autorčiny mezigenerační vztahy ke zpovídáným: ke generaci prarodičů, rodičů a v některých případech i vrstevníků. Stejně tak často nacházená zamyšlení o historii a osudech lidí, opakující se konkrétní příběhy se symbolickým obsahem a v neposlední řadě prolínání velké (národní) a malé (rodinné) historie odpovídaly žánru vyprávění přiměřenému komunikační situaci. Rozhovory dovolují charakterizovat mezigenerační předávání příběhů politických vězňů 50. let jako komunikativní paměť vázanou na určité životní situace (např. adolescentní vyptávání), ale také omezovanou řadou bariér. Při předávání rodinné historie ale zřejmě i mimo něj se automaticky předávají i rodové postoje ke světu a politickému zřízení společnosti. Srovnání s podobným výzkumem Welzera, Mollerové a Tschiggnallové o předávání příběhů v rodinách s předkem nacistou, ukázalo, že rodová paměť je do značné míry na kolektivní paměti autonomní. Postoje jsou sdíleny i v rodinách s méně výrazným předáváním historie a zůstávají relativně stabilní nezávisle na reinterpretacích dějin spojených s proměnami politických zřízení.